

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende de werkwijze en de voorwaarden inzake de verkoop en exploitatie van hout en andere bosproducten uit openbare bossen

1. SITUERING

Het als bijlage 1 toegevoegd voorontwerp van besluit geeft uitvoering aan verschillende bepalingen van het Bosdecreet, waarbij de Vlaamse Regering in de uitvoering of uitwerking ervan moet voorzien.

Artikel 6, §2, 1°, van de Bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt dat de betrokken regeringen onderling overleg moeten plegen wat betreft de bijzondere bepalingen betreffende de bossen gelegen op het grondgebied van meer dan één gewest. Uit te vaardigen bepalingen met betrekking tot de houtverkoop en het merken van bomen zijn van toepassing op de Vlaamse bossen die grenzen aan de Waalse en Brusselse bossen. Daaruit volgt dat de verplichting van artikel 6, §2, 1°, hier nageleefd moet worden. Dit voorontwerp zal na eerste principiële goedkeuring voorgelegd worden aan de Interministeriële Conferentie Leefmilieu.

De huidige regelgeving inzake houtverkoop en -exploitatie in openbare bossen verhindert een eigentijdse, minder tijdrovende en meer optimale aanpak van de verkoop en exploitatie van hout uit openbare bossen. Deels is dit te wijten aan te stringente bepalingen die verhinderen dat niet tijdig flexibel kan worden ingespeeld op de evolutie in maatschappelijke noden en nieuwe inzichten met betrekking tot een efficiënter, effectiever en rendabeler beheer. Een te verwachten toename van het gebruik van de grondstof hout via cascadering of lokale, circulaire economie moet kunnen gevaloriseerd worden via de meest aangewezen verkoopmethode. Vernieuwende technologische ontwikkelingen laten het gebruik van efficiëntere verkooptechnieken toe, wat door sommige artikelen in de huidige regelgeving echter wordt belemmerd. Ook zijn enkele bepalingen niet meer in lijn met de Europese regelgeving inzake het vrij verkeer van goederen en diensten. Een aantal artikelen uit de huidige regelgeving, vooral van technische of organisatorische aard, zal, al dan niet in aangepaste vorm, worden opgenomen in de verkoopsvoorwaarden bij de verkoop van de bomen. De vernieuwing houdt ook in dat de markt toegankelijker wordt gemaakt voor meer betrokkenen uit de sector. De nieuwe regelgeving realiseert een vereenvoudiging door 3 bestaande regelgevingen m.b.t. de verkoop en exploitatie van hout uit openbare bossen in één nieuw besluit te vatten en overbodige administratieve stappen te vermijden. In dit nieuwe besluit wordt de openbaarheid en transparantie van de werkwijze en het respect voor de mededinging steeds gegarandeerd.

2. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1 en 2

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.

Artikel 3

Voor het merken van bomen ten behoeve van kapping of verkoop worden overeenkomstig de momenteel geldende regelgeving "hamers" gebruikt. In feite is een dergelijke hamer een bijl waarbij aan de achterzijde van het snijvlak een zegel is aangebracht die, na het plaatselijk ontschorsen van de boom met de bijl, in het ontschorste stamvlak wordt geslagen. In de praktijk blijkt die manier van merken niet steeds efficiënt en zelfs technisch dikwijls niet haalbaar. Zeker in jonge bosbestanden, vooral van naaldhout, is het aanbrengen van zo'n merk van de hamer op dunne boompjes bij de eerste noodzakelijke dunningen vrij zinloos en omwille van het dikwijls zeer grote aantal bomen ook bijzonder tijdrovend. Bovendien zijn bij het vellen van naaldhoutbestanden met de moderne technologische middelen, zoals een harvester (zelfrijdende houtoogstmachine die geheel gemechaniseerd bomen in één arbeidsgang velt, onttakt, opmeet, doorkort en stapelt), de gehamerde merktekens moeilijk zichtbaar, zeker wanneer de velling geruime tijd na het merken van de bomen gebeurt. Alternatieve manieren van merken, om de zichtbaarheid van de merken te verbeteren en de werkduur aanzienlijk in te korten en daardoor de kostenefficiëntie te verhogen, worden nu al gebruikt. Het gaat daarbij met name om het gebruik van een rits (een gebogen mes waarmee blijvende krassen in de schors worden getrokken) en van verf. Voor bomen met grotere afmetingen of van een zichtbaar hogere kwaliteit (hogere waarde) kan het hameren behouden blijven. Gezien de snelle technologische ontwikkelingen is het niet ondenkbaar dat zich op vrij korte termijn nog nieuwe markeringsmethoden aandienen die ook op de exploitatie van bomen toepasbaar kunnen zijn. Daarom is het noodzakelijk meerdere manieren van merken van de bomen toe te laten.

Artikel 4

De mogelijkheid tot een verkoop van hout via een online platform is een essentiële vernieuwing binnen de regelgeving voor openbare bossen en wordt in sommige van onze buurlanden reeds toegepast voor al dan niet omvangrijke houtverkoop. De online verkoop van vooral brandhoutloten van particuliere boscijdegenaren via erkende bosgroepen in Vlaanderen werd recent al gestart. Binnen het Agentschap voor Natuur en Bos is de uitwerking van een online platform voor verkoop van hout uit openbare bossen in ontwikkeling. Dit platform kan worden ingeschakeld voor de verkoop van loten hout op om het even welk tijdstip tijdens het jaar en gedurende een bepaalde periode. Het is aangewezen de meest geschikte verkoopwijze te kunnen kiezen in functie van de aard van de aangeboden loten (bijvoorbeeld brandhout of zaaghout voor de lokale markt, hout voor professionelen/particulieren) en de omvang of specificiteit van de loten (kwaliteitshout, hout geschikt voor molenbouw, nicheproducten,...). Er wordt verwacht dat ook het koperpotentieel door het gebruik van een online platform zal verbreden.

Artikel 5

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 6

Een te verkopen lot bomen omvat dikwijls stammen van verschillende boomsoorten, bovendien met verschillende afmetingen (diameter) en van uiteenlopende stamkwaliteit. Ook als een lot bestaat uit slechts 1 boomsoort, komen er meestal verschillende sortimenten (afmetingen) en stamkwaliteiten in voor. Al die factoren bepalen mee het mogelijke gebruik van die bomen voor bepaalde toepassingen of markten (zoals hout voor timmerwerken, bouwhout, meubelhout, fineerhout, houtplatenindustrie, brandhout, muziekinstrumentenbouw, hobbymarkt en andere nichemarkten). Eenzelfde lot kan bestaan uit bomen die wel kwaliteitsvol zijn voor timmerhout of de houtplatenmarkt maar niet voor hoogwaardige fineerproductie: kwaliteit wordt dus mee bepaald door de eisen voor het product dat met dat hout zal worden gemaakt.

Bij de verkoop van de bomen is niet gekend wat de potentiële kopers op het oog hebben inzake het gebruik of de verdere verhandeling van de stammen. Op eenzelfde lot kunnen dus liefhebbers bieden met heel uiteenlopende gebruiksintenties voor het gekochte hout. Daarom moeten zij zelf op terrein beoordelen in welke mate de kwaliteit van de aangeboden loten tegemoet komt aan hun beoogde afzetmogelijkheid. Vandaar dat loten worden verkocht zonder waarborg van kwaliteit, zoals §1 aangeeft.

In §2 wordt voor het aantal bomen per lot, zoals vermeld in de verkoopcatalogus, een mogelijke foutenmarge van 3% opgenomen om kleine vergissingen op te vangen die sporadisch optreden bij het digitale verwerkingsproces tussen het opmeten van de bomen op het terrein en de samenstelling van de loten voor de verkoopcatalogus (vooral bij een groot aantal bomen van zeer beperkte omvang). De weerslag op het afgeleverde totale stamvolume van het lot is in die uitzonderlijke gevallen uiteindelijk verwaarloosbaar.

Artikel 7 t.e.m. 11

Deze artikels behoeven geen nadere toelichting.

Artikel 12

De manier van betalen van de verkoopprijs kan afhankelijk van de hoogte van de verkoopprijs gebeuren op verschillende manieren: ofwel gehele of gedeeltelijke contante betaling, ofwel betaling in schijven. De werkwijze en praktische modaliteiten worden omschreven in de verkoopsvoorwaarden.

Artikel 13 t.e.m. 16

Deze artikels behoeven geen nadere toelichting.

Artikel 17

Het bedrag voor een lot van gering belang, vermeld in het eerste lid, is vergelijkbaar met het drempelbedrag dat in de wetgeving overheidsopdrachten wordt gehanteerd voor “overheidsopdrachten met beperkte waarde via aanvaarde factuur”. Voorbeelden van dergelijke loten zijn hout voor de productie van hockeysticks, houtsoorten met gewenste vorm of afmetingen voor muziekinstrumentbouw of molenbouw, houtloten die de vraag van een lokale markt kunnen honoreren of faciliteren (zoals productie houten speeltuigen, tuinhout, e.a.). Heel dikwijls komt de vraag voor dergelijke producten van slechts één of enkele gegadigden, met een verkoopprijs die doorgaans aanzienlijk hoger ligt dan bij een gewone verkoop van dat hout (al dan niet als onderdeel van een groter lot).

Daarnaast is het aangewezen om in een bijzondere procedure te voorzien, om lokale houtverwerkers te kunnen bevoorraden met specifieke houtloten. In de praktijk gaat dit over de ondersteuning van de lokale en regionale houtverwerkende markt, door het aanleveren van duurzaam geproduceerd hout voor de verwerking tot “houtproducten van hier” (het korte keten principe). Dit komt veelal ook tegemoet aan het cascaderingprincipe dat streeft naar een zo duurzaam mogelijke verwerking tot een eindproduct met hogere waarde, zoals bijvoorbeeld meubels gemaakt uit kwaliteitshout, zo mogelijk uit de regio (eerder dan dit hout te exporteren en te laten verwerken in laagwaardige producten die terug worden geïmporteerd). Hiervoor wordt een procedure voorzien vergelijkbaar met de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking uit de wetgeving overheidsopdrachten, waarbij een gericht aanbod van één of meer loten naar minstens 3 gespecialiseerde verwerkers wordt gestuurd. Het vergelijkbaar drempelbedrag wordt opgelegd.

Artikel 18 t.e.m. 20

Deze artikels behoeven geen nadere toelichting.

Artikel 21

De manier waarop de mededelingen zoals genoemd in §1 en §2 moeten gebeuren, wordt vermeld in de verkoopsvoorwaarden voor de betrokken loten. Gebruikelijk gebeurt dit telefonisch of per e-mail, maar nieuwe communicatievormen in de toekomst worden niet uitgesloten en kunnen dan in de verkoopsvoorwaarden worden opgenomen.

Artikel 22

Voorbeelden van vermijdbare schade zijn: gekochte bomen samen met hun kruin laten vallen in bosverjongingsgroepen, stambeschadiging van niet verkochte bomen door het onoordeelkundig ruimen van gekochte bomen, het stapelen van geveld bomen tegen onbeschermd niet verkochte bomen en het stapelen van bomen op kwetsbare plaatsen buiten de toegestane stapelplaatsen.

Artikel 23

Waardevolle wetenschappelijke waarnemingen kunnen bijvoorbeeld zijn het (tijdelijk) voorkomen van zeldzame of beschermde dieren of een bedreigde plantensoort die tijdens het aanduiden van de bomen voor kapping niet werd opgemerkt, of niet kon worden opgemerkt.

Artikel 24 t.e.m. 36

Deze artikels behoeven geen nadere toelichting.

3. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Het advies van de Inspectie van Financiën van 29 januari 2019 gaat als bijlage 2.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, van 15 februari 2019 gaat als bijlage 3.

4. WEERSLAG OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

5. WEERSLAG OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op de lokale besturen.

6. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het voorontwerp van besluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2018-513 van 21 november 2018.

Het voorontwerp van besluit valt buiten het toepassingsgebied van de reguleringssimpactanalyse aangezien het een besluit betreft zonder inhoudelijke impact. Dit besluit is ook hoofdzakelijk een coördinatie van twee reeds bestaande, aparte besluiten voor de houtverkoop uit de hand en de openbare verkopen van hout en andere bosproducten, met enkele kleine wijzigingen.

7. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van besluit houdende de werkwijze en de voorwaarden inzake de verkoop en exploitatie van hout en andere bosproducten uit openbare bossen;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de landinrichting en het natuurbehoud, te gelasten voornoemd voorontwerp van besluit voor te leggen aan de Interministeriële Conferentie Leefmilieu conform de overlegprocedure die is vastgesteld door artikel 6, §2, 1°, van de bijzondere wet op de hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980;

3° de Vlaamse minister, bevoegd voor de landinrichting en het natuurbehoud, te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Koen VAN DEN HEUVEL
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw